

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет тваринництва та водних біоресурсів
«14» травня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГОДІВЛЯ ТВАРИН І ТЕХНОЛОГІЯ КОРМІВ
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань	Н – Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н2 – Тваринництво
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Факультет	Тваринництва та водних біоресурсів
Розробники	професор, Сичов М.Ю., доцент Голубєва Т.А., асистент Пітера В.О.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д.Пшеничного

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Руслан КОНОНЕНКО

" ____ " _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

годовлі тварин та технології кормів

ім.П.Д. Пшеничного

Протокол № ____ від " ____ " _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Михайло СИЧОВ

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

_____ Прокопенко Наталія Павлівна

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ГОДІВЛЯ ТВАРИН І ТЕХНОЛОГІЯ КОРМІВ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н2 Тваринництво

Освітня програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Факультет Тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: Сичов М.Ю., д.с.-г.н., професор, завідувач кафедри, Голубєва Т.А., к.с.-г.н., доцент, доцент, Пітера В.О., доктор філософії, асистент

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Програмою дисципліни передбачено вивчення методів оцінки поживності і якості кормів, а також принципів нормування годівлі тварин, набуття навичок визначення норм годівлі та складання раціонів для окремих видів та статевовікових груп тварин. Досвід показує, що усі наукові положення та практичні питання, що передбачені для вивчення студентами мають безпосереднє і пряме відношення до їх майбутньої наукової чи практичної діяльності. Це стосується наукових основ годівлі тварин, практичного визначення оцінки поживності та якості кормів, нормованої годівлі окремих видів та статевовікових груп тварин.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н2 Тваринництво
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Факультет/ННІ	Тваринництва та водних біоресурсів

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	300
Кількість кредитів ECTS	10
Кількість змістових модулів	6
Курсовий проект (робота) (за наявності)	Є
Форма контролю	Сем. 2: Залік; Сем. 3: Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2–3	2–3
Лекційні заняття	75 год.	6 год.

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Лабораторні роботи	120 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	-	-
Самостійна робота	105 год.	260 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	5–8 год.	-
Форма контролю	Сем. 2: Залік; Сем. 3: Екзамен	Сем. 2: Залік; Сем. 3: Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Сформувати у студента систему знань і навичок з організації науково-обґрунтованої системи годівлі сільськогосподарських тварин, зберігання та раціонального використання кормів відповідно до кваліфікаційної характеристики спеціальності Н2 – Тваринництво.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Годівля тварин і технологія кормів» (за їх наявності) ОК1 Хімія, ОК2 Морфологія сільськогосподарських тварин, ОК3 Біохімія у тваринництві

Набуття компетентностей

ЗК3 — Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК4 — Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7 — Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК1 — Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

СК3 — Здатність використовувати знання з основних технологій заготівлі, виробництва та зберігання кормів для формування кормової бази підприємства.

СК4 — Здатність до складання раціонів для різних видів і статевовікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень.

СК7 — Здатність здійснювати контроль технологічних процесів при виробництві та переробці продукції скотарства.

СК8 — Здатність здійснювати контроль технологічних процесів при виробництві та переробці продукції свинарства.

СК9 — Здатність здійснювати контроль технологічних процесів при виробництві та переробці продукції птахівництва.

Програмні результати навчання

ПРН1 — Забезпечувати дотримання параметрів та контролювати технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН2 — Навчати співробітників підприємства сучасних та нових компонентів технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН9 — Обирати раціональні технології заготівлі, виробництва та зберігання кормів.

ПРН10 — Здійснювати нормовану годівлю тварин.

ПРН13 — Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій з виробництва молока та яловичини.

ПРН14 — Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій виробництва свинини.

ПРН15 — Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль виробництва продукції птахівництва.

ПРН16 — Впроваджувати і використовувати на практиці науково обґрунтовані технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН20 — Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН21 — Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
2 семестр												
Модуль 1. Наукові основи повноцінної годівлі тварин												
Тема 1. Історія розвитку науки про годівлю тварин. Хімічний склад кормів	2	6	-	-	-	8	2	-	-	-	8	10
Тема 2. Оцінка поживності кормів за вмістом перетравних поживних речовин	2	3	-	-	-	5	-	-	-	-	9	9
Тема 3. Корми та їх класифікація	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	8	8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 4. Енергетична поживність кормів	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	10	10
Тема 5. Протеїнова поживність кормів	2	2	-	-	11	15	-	-	-	-	8	8
Тема 6. Вуглеводна і жирова поживність кормів	2	4	-	-	11	17	-	-	-	-	8	8
Тема 7. Мінеральна та вітамінна поживність кормів	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	8	8
Разом за модулем 1	14	25	0	0	22	61	2	0	0	0	59	61
Модуль 2. Технологія кормів та оцінка їх якості												
Тема 1. Сухі грубі корми	2	5	-	-	-	7	-	-	-	-	8	8
Тема 2. Соковиті грубі корми	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	8	8
Тема 3. Силосовані корми	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	8	8
Тема 4. Енергетичні корми	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	8	8
Тема 5. Протеїнові корми	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	8	8
Тема 6. Відходи олійних та технічних виробництв	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	8	8
Тема 7. Комбікорми	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	8	8
Тема 8. Мінеральні, вітамінні, спеціальні добавки	2	-	-	-	28	30	-	-	-	-	8	8
Разом за модулем 2	16	21	0	0	28	65	0	0	0	0	64	64
Модуль 3. Нормована годівля жуйних тварин												
Тема 1. Нормована годівля сільськогосподарських тварин	2	-	-	-	15	17	-	-	-	-	8	8
Тема 2. Годівля дійних корів	2	6	-	-	-	8	-	-	-	-	10	10
Тема 3. Годівля сухостійних корів	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	8	8
Тема 4. Годівля молодняка ВРХ	4	9	-	-	-	13	-	-	-	-	8	8
Тема 5. Відгодівля ВРХ	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	8	8
Тема 6. Годівля вівцематок	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	10	10
Тема 7. Годівля молодняка овець	1	4	-	-	-	5	-	-	-	-	8	8
Разом за модулем 3	15	29	0	0	15	59	0	0	0	0	60	60
Усього годин за 2 семестр	45	75	0	0	65	185	2	0	0	0	183	185
3 семестр												
Модуль 4. Нормована годівля коней												
Тема 1. Годівля кобил	2	3	-	-	-	5	-	-	-	-	6	6

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 2. Годівля жеребців-плідників	2	3	-	-	-	5	2	2	-	-	6	10
Тема 3. Годівля молодняку коней	2	3	-	-	-	5	-	-	-	-	6	6
Тема 4. Годівля робочих коней	2	3	-	-	3	8	-	-	-	-	6	6
Разом за модулем 4	8	12	0	0	3	23	2	2	0	0	24	28
Модуль 5. Нормована годівля свиней												
Тема 1. Біологічні особливості свиней	2	-	-	-	3	5	-	-	-	-	6	6
Тема 2. Годівля свиноматок	4	4	-	-	-	8	2	2	-	-	7	11
Тема 3. Годівля молодняку свиней. Відгодівля свиней	4	10	-	-	-	14	-	-	-	-	8	8
Разом за модулем 5	10	14	0	0	3	27	2	2	0	0	21	25
Модуль 6. Нормована годівля птиці, кролів, хутрових звірів												
Тема 1. Біологічні особливості птиці	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	6	6
Тема 2. Годівля курей м'ясного і яєчного напрямку продуктивності	4	4	-	-	-	8	-	-	-	-	6	6
Тема 3. Годівля качок, гусей, індиків та іншої нетрадиційної птиці	2	9	-	-	-	11	-	-	-	-	6	6
Тема 4. Годівля кролів	2	3	-	-	-	5	-	-	-	-	7	7
Тема 5. Годівля хутрових звірів	2	3	-	-	4	9	-	-	-	-	7	7
Разом за модулем 6	12	19	0	0	4	35	0	0	0	0	32	32
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	30	30	-	-	-	-	30	30
Усього годин за 3 семестр	30	45	0	0	10	115	4	4	0	0	77	85
Усього годин	75	120	0	0	105	300	6	4	0	0	260	270

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія розвитку науки про годівлю тварин. Хімічний склад кормів	2
2	Тема 2. Оцінка поживності кормів за вмістом перетравних поживних речовин	2
3	Тема 3. Корми та їх класифікація	2
4	Тема 4. Енергетична поживність кормів	2
5	Тема 5. Протеїнова поживність кормів	2
6	Тема 6. Вуглеводна і жирова поживність кормів	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
7	Тема 7. Мінеральна та вітамінна поживність кормів	2
8	Тема 8. Сухі грубі корми	2
9	Тема 9. Соковиті грубі корми	2
10	Тема 10. Силосовані корми	2
11	Тема 11. Енергетичні корми	2
12	Тема 12. Протеїнові корми	2
13	Тема 13. Відходи олійних та технічних виробництв	2
14	Тема 14. Комбікорми	2
15	Тема 15. Мінеральні, вітамінні, спеціальні добавки	2
16	Тема 16. Нормована годівля сільськогосподарських тварин	2
17	Тема 17. Годівля дійних корів	2
18	Тема 18. Годівля сухостійних корів	2
19	Тема 19. Годівля молодняку ВРХ	4
20	Тема 20. Відгодівля ВРХ	2
21	Тема 21. Годівля вівцематок	2
22	Тема 22. Годівля молодняку овець	1
23	Тема 23. Годівля кобил	2
24	Тема 24. Годівля жеребців-плідників	2
25	Тема 25. Годівля молодняку коней	2
26	Тема 26. Годівля робочих коней	2
27	Тема 27. Біологічні особливості свиней	2
28	Тема 28. Годівля свиноматок	4
29	Тема 29. Годівля молодняку свиней. Відгодівля свиней	4
30	Тема 30. Біологічні особливості птиці	2
31	Тема 31. Годівля курей м'ясного і яєчного напрямку продуктивності	4
32	Тема 32. Годівля качок, гусей, індиків та іншої нетрадиційної птиці	2
33	Тема 33. Годівля кролів	2
34	Тема 34. Годівля хутрових звірів	2
Всього годин		75

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Хімічний склад кормів	4
2	Особливості будови травної системи різних видів тварин	2
3	Перетравність поживних речовин (простий метод)	3
4	Класифікація кормів. (сучасна класифікація)	2
5	Оцінка енергетично поживності кормів. Визначення валової енергії корму, Визначення енергетичної поживності кормів за вмістом ОЄ, ЧЕЛ, ПЕ.	4
6	Оцінка протеїнової поживності кормів	2
7	Оцінка вуглеводної поживності кормів	2
8	Оцінка жирової поживності кормів	2
9	Оцінка мінеральної та вітамінної поживності кормів	4
10	Класифікація кормів. Фактори від яких залежить поживність кормів	1
11	Оцінка якості сухих грубих кормів	4
12	Оцінка якості соковитих грубих кормів (зелені корми)	2
13	Оцінка якості силосованих кормів	4
14	Оцінка якості енергетичних кормів	2
15	Оцінка якості протеїнових кормів	4
16	Оцінка якості комбікормів	4
17	Годівля дійних корів	6
18	Годівля сухостійних корів	4
19	Годівля телят	5
20	Годівля молодняку ВРХ	4
21	Відгодівля ВРХ	4
22	Годівля вівцематок	2
23	Відгодівля молодняку овець	4
24	Годівля племінних кобил	3
25	Годівля жеребців-плідників	3
26	Годівля молодняку коней	3
27	Годівля робочих коней	3
28	Годівля холостих і поросних свиноматок	2
29	Годівля підсисних свиноматок	2
30	Годівля кнурів-плідників	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
31	Годівля поросят і молодняку свиней	4
32	Відгодівля свиней	4
33	Годівля курей яєчного напрямку продуктивності	2
34	Годівля курчат-бройлерів	2
35	Годівля качок	2
36	Годівля гусей та індиків	4
37	Годівля нетрадиційних видів птиці (страуси, перепели)	3
38	Годівля кролів	3
39	Годівля хутрових звірів	3
Всього годин		120

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Використання синтетичних амінокислот та жирових добавок у годівлі тварин	22
2	Біологічно активні та антипоживні речовини кормів	28
3	Годівля кіз	15
4	Годівля спортивних коней	3
5	Лімітуючі амінокислоти в годівлі свиней	3
6	Біологічні особливості хутрових звірів	4
Всього годин		75

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Захист лабораторних робіт
- Тестування

Методи навчання:

- Практико-орієнтоване навчання
- Лабораторна робота
- Лекція
- Навчання через дослідження

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Наукові основи повноцінної годівлі тварин		
Лабораторна робота. Хімічний склад кормів	ПРН 9, ПРН 10, ПРН 14. Модуль присвячений вивченню наукових основ годівлі тварин, їх перетравності та поживності кормів, а також практичним навичкам оцінки кормових компонентів і визначення енергетичних та протеїнових характеристик кормів. Студенти здобудуть знання про будову травної системи тварин, хімічний склад кормів, методи оцінки їх поживності та застосовуватимуть сучасні технології у процесі годівлі та контролю якості кормів.	6
Лабораторна робота. Особливості будови травної системи різних видів тварин		4
Лабораторна робота. Перетравність поживних речовин (простий метод)		6
Лабораторна робота. Класифікація кормів. (сучасна класифікація)		6
Лабораторна робота. Оцінка енергетично поживності кормів. Визначення валової енергії корму, Визначення енергетичної поживності кормів за вмістом ОС, ЧЕЛ, ПЕ.		6
Лабораторна робота. Оцінка протеїнової поживності кормів		6
Лабораторна робота. Оцінка вуглеводної поживності кормів		3

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Лабораторна робота. Оцінка жирової поживності кормів		3
Лабораторна робота. Оцінка мінеральної та вітамінної поживності кормів		6
Самостійна робота. Використання синтетичних амінокислот та жирних добавок у годівлі тварин		24
Модульна контрольна. Проміжна атестація 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Технологія кормів та оцінка їх якості		
Лабораторна робота. Класифікація кормів. Фактори від яких залежить поживність кормів	ПРН 9, ПРН 13, ПРН 14. Модуль охоплює сучасні методи класифікації та оцінки якості кормів, технології виробництва та зберігання кормових продуктів. Студенти здобудуть навички аналізу якості кормів, застосування сучасних методів оцінки та контролю, а також ознайомляться з технологічними аспектами виробництва кормів.	2
Лабораторна робота. Оцінка якості сухих грубих кормів		8
Лабораторна робота. Оцінка якості соковитих грубих кормів (зелені корми)		8
Лабораторна робота. Оцінка якості силосованих кормів		8
Лабораторна робота. Оцінка якості енергетичних кормів		8
Лабораторна робота. Оцінка якості протеїнових кормів		8
Лабораторна робота. Оцінка якості комбікормів		8
Самостійна робота. Біологічно активні та антипоживні речовини кормів		20
Модульна контрольна. Проміжна атестація 2		30

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Нормована годівля жуйних тварин		
Лабораторна робота. Годівля дійних корів	ПРН 10, ПРН 14. Модуль присвячений технологіям годівлі дійних корів, молодняка ВРХ та овець. Студенти освоюють методи розрахунку раціонів, особливості годівлі різних груп тварин та практичні навички планування годівлі.	10
Лабораторна робота. Годівля сухостійних корів		10
Лабораторна робота. Годівля телят		5
Лабораторна робота. Годівля молодняка ВРХ		5
Лабораторна робота. Відгодівля ВРХ		5
Лабораторна робота. Годівля вівцематок		10
Лабораторна робота. Відгодівля молодняка овець		5
Самостійна робота. Годівля кіз		20
Модульна контрольна. Проміжна атестація 3		30
Всього за модулем 3		100
Модуль 4. Нормована годівля коней		
Лабораторна робота. Годівля племінних кобил	ПРН 10, ПРН 14. Модуль охоплює технології годівлі коней різного призначення, включаючи племінних, робочих та спортивних. Студенти здобудуть навички планування раціонів та проведення годівлі відповідно до потреб коней.	15
Лабораторна робота. Годівля жеребців-плідників		10
Лабораторна робота. Годівля молодняка коней		10
Лабораторна робота. Годівля робочих коней		15
Самостійна робота. Годівля спортивних коней		20

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модульна контрольна. Проміжна атестація		30
Всього за модулем 4		100
Модуль 5. Нормована годівля свиней		
Лабораторна робота. Годівля холостих і поросних свиноматок	ПРН 10, ПРН 14. Модуль присвячений технологіям годівлі свиней різних груп, включаючи поросят, свиноматок та відгодівельних свиней. Студенти навчаться розраховувати раціони та застосовувати сучасні технології годівлі.	10
Лабораторна робота. Годівля підсисних свиноматок		10
Лабораторна робота. Годівля кнурів-плідників		10
Лабораторна робота. Годівля поросят і молодняку свиней		10
Лабораторна робота. Відгодівля свиней		10
Самостійна робота. Лімітуючі амінокислоти в годівлі свиней		20
Модульна контрольна. Проміжна атестація 5		30
Всього за модулем 5		100
Модуль 6. Нормована годівля птиці, кролів, хутрових звірів		
Лабораторна робота. Годівля курей яєчного напрямку продуктивності	ПРН 10, ПРН 14. Модуль охоплює технології годівлі птиці, кролів та хутрових звірів, включаючи особливості раціонів та методи їх формування. Студенти здобудуть навички планування та реалізації годівлі для різних видів тварин.	7
Лабораторна робота. Годівля курчат-бройлерів		7
Лабораторна робота. Годівля качок		7
Лабораторна робота. Годівля гусей та індиків		7
Лабораторна робота. Годівля нетрадиційних видів птиці (страуси, перепели)		7

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Лабораторна робота. Годівля кролів		7
Лабораторна робота. Годівля хутрових звірів		8
Самостійна робота. Біологічні особливості хутрових звірів		20
Модульна контрольна. Проміжна атестація б		30
Всього за модулем б		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2562> <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1020>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Проваторов Г. В., Проваторова В. О. Годівля сільськогосподарських тварин : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2022. 575 с. URL: <https://profbook.com.ua/god%D1%96vlya-s%D1%96lskogospodarskih-tvarin.html>
2. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник/[Ібатуллін І.І., Мельник Ю.Ф., Отченашко В.В., та ін.]; під ред. академіка НААН України І.І. Ібатулліна. – К.: 2015. – 422 с.
3. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин; За науковою ред. І.І. Ібатулліна, О.М. Жукорського. Київ: Аграрна наука. 2016, 336с.
4. McDonald P., Edwards R. A., Greenhalgh J. F. D., Morgan C. A. Animal Nutrition. 9th ed. Harlow : Pearson, 2022. 712 p. URL: <https://www.pearson.com/en-gb/subject-catalog/p/animal-nutrition/P200000008448>
5. Fuller M. F. Quantitative Animal Nutrition. 2nd ed. Wallingford : CABI, 2022. 560 p. URL: <https://www.cabi.org/bookshop/book/9781789241013/>
6. Dijkstra J., Forbes J. M., France J. Quantitative Aspects of Ruminant Digestion and Metabolism. Wallingford : CABI, 2023. 544 p. URL: <https://www.cabi.org/bookshop/book/9781800622531/>
7. Phillips C. J. C. (Ed.). Encyclopedia of Animal Nutrition. Wallingford : CABI, 2023. URL: <https://www.cabi.org>
8. Lee M. R. F. Forage Evaluation in Ruminant Nutrition. Wallingford : CABI, 2023. URL: <https://www.cabi.org/bookshop>
9. Kebreab E. Nutrient Requirements and Feeding of Dairy Cattle. Washington : National Academies Press, 2023. URL: <https://nap.nationalacademies.org>
0. National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. Nutrient Requirements of Dairy Cattle. Washington : National Academies Press, 2023. URL: <https://nap.nationalacademies.org/catalog/25806>
1. National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. Nutrient Requirements of Beef Cattle. Washington : National Academies Press, 2023. URL: <https://nap.nationalacademies.org>